

Novine u Zakonu o mirovinskom osiguranju

Božo Prelević, dipl. iur.

Na 6. sjednici Hrvatskog sabora održanoj 27. lipnja 2025., nakon duže javne rasprave, usvojen je novi Zakon o mirovinskom osiguranju. Među brojnim novinama u zakonu ističemo one koje se odnose na ukidanje tzv. penalizacije za prijevremeno umirovljenje, rad u punom radnom vremenu uz isplatu pola iznosa mirovine korisnicima starosne i prijevremene starosne mirovine te starosne mirovine za dugogodišnjeg umirovljenika i dr. Autor u članku daje prikaz svih novina u zakonu sa primjerom ugovora o radu umirovljenika.

1. Uvod

Novi Zakon o mirovinskom osiguranju¹ (u nastavku teksta: Zakon), donosi značajne novine u sustav mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj. Među ovim novinama ističemo:

- povećan je dodani staž za svako rođeno/posvojeno dijete na 12 mjeseci;
- dodani staž se dodaje u mirovinski staž za određivanje mirovine tradicionalnom i srodničkom udomitelju koji obavlja udomiteljstvo duže od 10 godina;
- izmijenjena je formula usklađivanja mirovina na način da se stopa usklađivanja mirovina utvrđuje kao zbroj stope promjene indeksa potrošačkih cijena i indeksa rasta plaća u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi u omjeru 85:15, ovisno o tome što je za osiguranika povoljnije;
- povećana je najniža mirovina na 106 % aktualne vrijednosti mirovine, a zatečenim korisnicima najniže mirovine, po službenoj dužnosti će se odrediti nova svota najniže mirovine od stupanja Zakona na snagu, bez donošenja rješenja;
- ukinuti su obvezni redoviti kontrolni pregledi za korisnike invalidskih mirovina;
- uveden je godišnji dodatak na mirovinu koji se isplaćuje svim umirovljenicima koji mirovinu ostvare u tekućoj godini za koju se isplaćuje godišnji dodatak;
- kod određivanja osobnih bodova osiguranika za određivanje invalidske mirovine, kada je gubitak radne sposobnosti prouzročen bolešću, ili ozljedom izvan rada, uzimaju se vrijednosni bodovi najmanje za 21 godinu mirovinskog staža;
- redefinirana je bonifikacija za kasnije umirovljenje;
- za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu izvanbračnog druga više nije potrebno da je vanbračna zajednica postojala na dan 28. ožujka 2008.;
- korisnici starosne mirovine stečene prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, profesionalnih vatrogasaca te zaposlenika na poslovima razminiranja imaju pravo na isplatu mirovine u iznosu od 50% i za vrijeme rada duljeg od polovice punog radnog vremena (što obuhvaća i puno radno vrijeme);
- korisnicima prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika i invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti odnosno profesionalne nesposobnosti za rad omogućeno je određivanje mirovine temeljem staža osiguranja od najmanje jedne godine, navršenog naknadnim stupanjem u osiguranje, ili po osnovi drugog dohotka za koji su u cijelosti uplaćeni doprinosi, ili temeljem jedne godinu staža osiguranja ostvarenog po osnovi drugog dohotka i zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti;
- obrtnici, osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost i dr. mogu nastaviti obavljati djelatnost i istovremeno koristiti pravo na starosnu mirovinu sa navršenih 65 godina života;
- korisniku starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, prijevremene starosne mirovine, obiteljske mirovine i dijela obiteljske mirovine koji se nakon navršenih 65 godina života tijekom korištenja mirovine zaposli dulje od polovice punog radnog vremena, ili počne obavljati djelatnost temeljem koje postoji obveza osiguranja, mirovina se ne obustavlja. Najveći dio odredbi novog Zakona stupio je na snagu 1. srpnja 2025. **Iznimno od navedenog, prijelaznim i završnim odredbama Zakona² je određeno kako dio novih zakonskih odredbi, od kojih smo neke već naveli, stupa na snagu 1. siječnja 2026. i to:**
- ukidanje smanjenja polaznog faktora korisnicima prijevremene starosne mirovine (tzv. *penalizacija*);

1 Nar. nov., br. 96/25 od 30. lipnja 2025.

2 Čl. 178. Zakona.

- stjecanje prava na starosnu mirovinu s navršениh 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža, obrtnicima i osobama koje obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost, osiguranicima u statusu roditelja njegovatelja i njegovatelja prema propisima o socijalnoj skrbi, udomitelja te osobama koje pružaju njegu i pomoć hrvatskim ratnim vojnim invalidima uz korištenje 50% iznosa mirovine bez prestanka obavljanja djelatnosti koja je osnova obveznog osiguranja;
- istovremeno korištenje mirovine i rad dulji od polovice punog radnog vremena (uključujući i puno radno vrijeme), ili obavljanje djelatnosti temeljem koje postoji obveza osiguranja, korisnicima starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, obiteljske mirovine i dijela obiteljske mirovine s navršениh 65 godina života, uz isplatu mirovine u iznosu od 50 %, pri čemu ovu mogućnost imaju i korisnici mirovine ostvarene prema posebnom propisu, ako je to za korisnika povoljnije;
- mogućnost rada do 3,5 sati dnevno i istovremene isplate mirovine za korisnike invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, opće nesposobnosti za rad, invalidske mirovine prevedene u starosnu mirovinu te obiteljske mirovine koji su to pravo ostvarili temeljem potpunog gubitka radne sposobnosti odnosno opće nesposobnosti za rad, kao i korisnici mirovine ostvarene prema posebnom propisu, ako je to za njih povoljnije;
- povećanje mirovinskih faktora za izračun visine invalidske mirovine.

U nastavku članka dajemo prikaz najvažnijih novina u Zakonu, ali i zakonskih odredbi koje su ostale praktično neizmijenjene, kojih se potrebno podsjetiti njihovog sadržaja radi njihove važnosti za pravilno razumijevanje Zakona. Podsjećamo i na važnost poznavanja osnovnih zakonskih pojmova definiranih u čl. 5. Zakona, kao i cjeline zakonskih odredbi.

2. Osigurana prava i primanja iz mirovinskog osiguranja

Odredbama Zakona se na načelima uzajamnosti i solidarnosti obvezno osiguravaju prava za slučaj starosti, smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja, a članovima obitelji prava u slučaju smrti osiguranika, odnosno korisnika mirovine.

2.1. Prava iz mirovinskog osiguranja

Zakonom se obvezno osiguravaju prava na³:

- starosnu mirovinu;
- starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika;
- prijevremenu starosnu mirovinu;
- prijevremenu starosnu mirovinu zbog stečaja poslodavca;
- invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti;
- invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti;
- privremenu invalidsku mirovinu;
- obiteljsku mirovinu;
- dio obiteljske mirovine;
- najnižu mirovinu;
- osnovnu mirovinu;
- profesionalnu rehabilitaciju;
- naknadu zbog tjelesnog oštećenja i;

- naknadu putnih troškova u vezi s ostvarivanjem prava na profesionalnu rehabilitaciju.

Zakonom su detaljno uređeni uvjeti za stjecanje neke od navedenih oblika mirovine i prava osiguranika.

ističemo...

Ističemo kako su prava iz mirovinskog osiguranja neotuđiva osobna materijalna prava te se ne mogu prenijeti na drugoga niti se mogu naslijediti.

2.2. Primanja iz mirovinskog osiguranja

ističemo...

Od navedenih prava iz mirovinskog osiguranja treba razlikovati dospjela novčana primanja iz mirovinskog osiguranja koja nisu isplaćena do smrti korisnika i koja se, sukladno čl. 7. st. 2. Zakona, mogu nasljeđivati. Navedena novčana primanja korisnika koji nema nasljednika, sukladno Zakonu, iznimno od odredbi Zakona o nasljeđivanju⁴, pripadaju Republici Hrvatskoj, odnosno državnom proračunu.

2.2.1. Ovrha na primanjima iz mirovinskog osiguranja

ističemo...

Sukladno čl. 8. Zakona, primanja na osnovi mirovinskog osiguranja mogu biti predmet ovrhe i osiguranja sukladno Ovršnom zakonu⁵.

Iznimno, predmet ovrhe ili osiguranja ne može biti obiteljska mirovina koju koriste samo djeca ili djeca i bračni drug umrlog zajedno, osim u slučaju naplate tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja djeteta.

2.3. Zastara prava i primanja iz mirovinskog osiguranja

Važno je naglasiti i kako prava iz mirovinskog osiguranja ne mogu zastarjeti, osim dospjelih, a neisplaćenih mirovina i drugih novčanih primanja, koja mogu zastarjeti u slučajevima određenim Zakonom.

3. Vrste osiguranja i osigurane osobe

Sukladno čl. 5. st. 1. t. 1. Zakona, osiguranik je fizička osoba koja je temeljem zakonski propisanih osnova obvezno osigurana na mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti. S druge strane, osigurana osoba je fizička osoba osigurana na mirovinsko osiguranje temeljem generacijske solidarnosti u određenim okolnostima za rizik smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja prouzročeno ozljedom na radu ili profesionalnom bolesti

⁴ Nar. nov., br. 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19.

⁵ Nar. nov., br. 112/12, 25/13-Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, 93/14, 55/16 -Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 73/17, 131/20, 114/22 i 6/24.

3.1. Obvezno osigurane osobe

3.1.1. Radnici, službenici, dužnosnici, osobe na stručnom osposobljavanju, nezaposleni

Sukladno čl. 11. Zakona, obvezno su osigurani:

- radnici, službenici i namještenici i s njima, prema posebnim propisima, izjednačene osobe, zaposleni u RH;
- osobe izabrane ili imenovane na dužnosti u tijelima javne vlasti, jedinicama lokalne samouprave i jedinicama područne (regionalne) samouprave, ako za taj rad primaju plaću;
- osobe koje se stručno osposobljavaju za rad prema Zakonu o radu⁶ (u nastavku teksta: ZOR);
- osobe zaposlene kod inozemnih organizacija sa sjedištem u RH koje ne uživaju diplomatski imunitet, kod inozemnih fizičkih osoba s prebivalištem u RH, ili kod diplomatskih misija i konzularnih ureda strane države te međunarodnih organizacija ili predstavništva sa sjedištem u RH koje uživaju diplomatski imunitet, ili u osobnoj službi kod stranih državljana, ako uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (u nastavku teksta: Uredbama EU), ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno;
- upućeni radnici koji za poslodavca sa sjedištem u RH obavljaju poslove u drugoj državi te osobe na radu u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu RH u inozemstvu;
- sezonski radnici u poljoprivredi prema Zakonu o tržištu rada⁷ (u nastavku teksta: ZTR).

ističemo...

Obvezno su osigurane i nezaposlene osobe, pod uvjetima i u trajanju utvrđenim odredbama ZTR-a.

Nadalje, obvezno su osigurane osobe koje pružaju njegu i pomoć hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata i koje za taj rad primaju naknadu prema propisu kojim se uređuju prava hrvatskih branitelja. Obvezno su osigurane osobe koje su zaposlene kod poslodavca koji ima sjedište u državi u kojoj se primjenjuju uredbe EU, a u RH nema registrirano trgovačko društvo ili podružnicu i na koje se, sukladno uredbama EU, primjenjuje zakonodavstvo RH.

3.1.2. Obrtnici, profesionalne i samostalne djelatnosti, domaća radinost i sporedno zanimanje

Sukladno čl. 12. Zakona, također su obvezno osigurani:

- obrtnici upisani u odgovarajući registar;
- osobe koje sukladno posebnim propisima samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost;
- osobe koje su po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva obveznici poreza na dohodak, ili poreza na dobit;
- osobe koje obavljaju djelatnost za čije obavljanje nije propisano izdavanje odobrenja ili registracije, ali ima obilježje samostalnosti i trajnosti, s namjerom ostvarivanja dohotka ili dobiti te su po osnovi obavljanja tih djelatnosti obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, ako nisu obvezno osigurane po drugoj osnovi i;

- osobe koje obavljaju domaću radinost ili sporedno zanimanje prema Zakonu o obrtu⁸, ako nisu obvezno osigurane po drugoj osnovi, ili ako nisu korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad.

ističemo...

Podsjećamo, sukladno čl. 5. st. 1. t. 3. Zakona, osobe koje samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost su osobe kojima je, sukladno posebnim propisima, uvjet za obavljanje djelatnosti upis u registar, upisnik ili imenik tijela državne uprave nadležnog za izdavanje odobrenja za obavljanje profesionalne djelatnosti, ili članstvo u odgovarajućoj strukovnoj udruzi ili asocijaciji.

3.1.3. Vrhunski sportaši

ističemo...

Na osobni zahtjev, sukladno čl. 13. Zakona, obvezno se osiguravaju vrhunski sportaši, ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi.

Obvezno osiguranje uspostavlja se od dana podnošenja zahtjeva, a najranije od 1. siječnja kalendarske godine u kojoj je podnesen zahtjev.

3.1.4. Osobe koje obavljaju poljoprivrednu i šumarsku djelatnost, osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika

ističemo...

U čl. 14. Zakona je određeno kako su obvezno osigurane i osobe koje obavljaju poljoprivrednu i šumarsku djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje, a upisane su u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, odnosno u Upisnik šumoposjednika u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, odnosno šumoposjednika i člana njegova obiteljskog domaćinstva.

U smislu zakonskih odredbi, smatra se da ove osobe ne obavljaju poljoprivrednu i šumarsku djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje ako su:

- obvezno osigurane po drugoj osnovi, ili;
- na redovitom školovanju;
- starije od 65 godina života, ili;
- korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad.

Osobe koje su upisane u Upisnik poljoprivrednika obvezno se osiguravaju na osobni zahtjev. Ovo obvezno osiguranje se uspostavlja od dana podnošenja zahtjeva, a najranije od 1. siječnja kalendarske godine u kojoj je podnesen zahtjev.

6 Nar. nov., br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23-Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske.

7 Nar. nov., br. 118/18, 32/20, 18/22, 156/23 i 152/24.

8 Nar. nov., br. 143/13, 127/19 i 41/20.

3.1.5. Članovi uprave, izvršni direktori, likvidatori, upravitelji zadruge

Sukladno čl. 16. Zakona, obvezno su osigurani članovi uprave i izvršni direktori trgovačkih društava, likvidatori i upravitelji zadruge, ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi i ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

3.1.6. Svećenici i vjerski službenici

Zakonom je u čl. 17. određeno kako su obvezno osigurani svećenici i drugi vjerski službenici vjerske zajednice koja je upisana u evidenciju vjerskih zajednica koju vodi ministarstvo nadležno za poslove uprave, ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi.

3.1.7. Roditelji, njegovatelji i udomitelji

ističemo...

Sukladno čl. 18. Zakona, na osobni zahtjev obvezno je osiguran roditelj koji obavlja roditeljske dužnosti u prvoj godini života djeteta, a nije obvezno osiguran po drugoj osnovi, ako je dijete hrvatski državljanin i ako roditelj i dijete imaju prebivalište u RH.

Rođenjem sljedećeg djeteta, prije navršene prve godine života prethodnog djeteta, prestaje pravo na obvezno osiguranje po prethodno rođenom djetetu. U slučaju da oba roditelja obavljaju roditeljske dužnosti prema djetetu, a nisu osigurani po drugoj osnovi, obvezno se osigurava majka djeteta, ako se roditelji drukčije ne dogovore.

Obvezno je osiguran roditelj njegovatelj, ili njegovatelj, prema propisima o socijalnoj skrbi, za vrijeme trajanja toga statusa. Obvezno je osiguran i udomitelj koji obavlja standardno udomiteljstvo i udomitelj koji obavlja specijalizirano udomiteljstvo za djecu.

3.1.8. Zaposleni u međunarodnim organizacijama i kod poslodavca sa sjedištem u inozemstvu

Sukladno čl. 19. st. 1. Zakona, na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju osobe zaposlene u inozemstvu kod međunarodnih organizacija i stranih poslodavaca ako nisu obvezno osigurane prema inozemnim propisima na koje se odnosi međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, ili ako nisu obvezno osigurane prema uredbama EU. Na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju osobe zaposlene u institucijama EU, ako nisu obvezno osigurane prema propisima EU.

ističemo...

Pod uvjetima iz navedene odredbe čl. 19. st. 1. Zakona, obvezno se osiguravaju i osobe zaposlene u RH kod poslodavaca sa sjedištem u inozemstvu, koji nemaju registriranu podružnicu u RH.

Obvezno osiguranje iz navedenih odredbi čl. 19. st. 1. i 2. Zakona uspostavlja se od dana zaposlenja, a najranije od 1. siječnja kalendarske godine u kojoj je podnesena prijava na osiguranje.

3.1.9. Članovi posade broda

ističemo...

U čl. 20. Zakona je određeno kako su obvezno su osigurani članovi posade broda u međunarodnoj plovidbi i brodarci čiji je poslodavac, brodar ili kompanija domaća ili strana pravna osoba, ako uredbama EU, ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno.

Ovim osobama svojstvo osiguranika priznaje se danom ukrcaja na brod, a prestaje danom iskrcaja s broda, na osnovi prijave/odjave koju podnosi poslodavac, brodar ili kompanija domaća pravna osoba, odnosno lučka kapetanja i podataka o ukrcaju i iskrcaju u pomorskoj/brodarskoj knjižici osiguranika. Iznimno od navedenog, članovima posade broda u međunarodnoj plovidbi i brodarima čiji je poslodavac, brodar ili kompanija domaća ili strana pravna osoba koji s poslodavcem imaju sklopljen ugovor o radu na razdoblje duže od razdoblja ukrcaja na brod svojstvo osiguranika priznaje se za cijelo vrijeme trajanja ugovora.

3.1.10. Osobe koje ostvaruju drugi dohodak

ističemo...

Sukladno čl. 21. Zakona, obvezno su osigurane osobe koje ostvaruju drugi dohodak prema Zakonu o porezu na dohodak⁹ (i drugim propisima o porezu na dohodak) na koji se plaća doprinos za mirovinsko osiguranje prema Zakonu o doprinosima¹⁰ (u nastavku teksta: drugi dohodak).

Ovim osobama se ne osiguravaju prava prema Zakonu za slučaj ozljede na radu ili profesionalne bolesti u vezi s poslovima za koje ostvaruju drugi dohodak.

3.2. Produženo osiguranje, osobe osigurane u određenim okolnostima i članovi obitelji osiguranika

Zakonom je predviđena mogućnost produženog osiguranja za osobe kojima je prestalo obvezno mirovinsko osiguranje. Uvjeti za korištenje ovog prava uređeni su u čl. 22. Zakona. U čl. 23.-24. Zakona uređuju se uvjeti za osiguranje osoba koje su pretrpjele smanjenje ili gubitak radne sposobnosti odnosno tjelesno oštećenje ili profesionalnu bolest u određenim okolnostima, ili uslijed ozljede na radu. Osim toga, u čl. 25.-27. Zakona uređuju se uvjeti pod kojima su osigurani članovi obitelji osiguranika.

4. Mirovinski, pridodani i dodani staž

4.1. Mirovinski staž

Sukladno čl. 5. st. 1. t. 7. Zakona, mirovinski staž obuhvaća:

- staž osiguranja;
- staž osiguranja s povećanim trajanjem i;
- posebni staž temeljem kojeg se utvrđuje postoje li uvjeti za stjecanje prava na mirovinu.

⁹ Nar. nov., br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23 i 152/24.

¹⁰ Nar. nov., br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23, 114/23 i 152/24.

Mirovinski staž, temeljem kojeg se sukladno zakonskim odredbama ostvaruju prava iz mirovinskog osiguranja obuhvaća razdoblje:

- provedeno u osiguranju sukladno odredbama Zakona;
- navršeno do stupanja na snagu Zakona koje se, prema propisima koji su se primjenjivali do dana stupanja Zakona na snagu, računalo u mirovinski staž kao staž osiguranja, staž osiguranja s povećanim trajanjem i posebni staž.

U staž osiguranja računa se razdoblje koje je osiguranik proveo nakon navršene 15. godine života u obveznom mirovinskom osiguranju i produženom osiguranju. Osiguranicima iz čl. 12.-17., čl. 19.-20. i čl. 22. st. 1.-3. Zakona staž osiguranja utvrđuje se temeljem plaćenih doprinosa, posebno po svakoj osnovi osiguranja, prema potvrdi odnosno podacima iz službenih evidencija tijela nadležnog za naplatu.

ističemo...

Sukladno čl. 31. Zakona, u staž osiguranja računa se razdoblje provedeno u zaposlenju s punim radnim vremenom prema propisima o radu odnosno posebnim propisima.

Kao razdoblje provedeno u zaposlenju s punim radnim vremenom smatra se i razdoblje koje u zaposlenju s radnim vremenom kraćim od punog radnog vremena provedu:

- zaposleni roditelj koji radi s polovicom punoga radnog vremena nakon isteka obveznoga roditeljnog dopusta, zaposleni roditelj koji koristi pravo na roditeljski dopust u polovici punog radnog vremena u dvostrukom trajanju neiskorištenog prava na roditeljski dopust, kao i u slučaju rada s polovicom punog radnog vremenom zbog pojačane brige i njege djeteta prema propisu kojim se uređuju roditeljne i roditeljske potpore;
- roditelj djeteta s teškoćama u razvoju koji radi s polovicom punoga radnog vremena prema Zakonu o roditeljnim i roditeljskim potporama¹¹;
- radnici koji rade sa skraćanim radnim vremenom prema posebnim propisima.

ističemo...

U staž osiguranja računa se i razdoblje provedeno u zaposlenju s nepunim radnim vremenom, u trajanju koje odgovara ukupnom broju sati takva rada ostvarenog za pojedine godine, obračunanih na puno radno vrijeme.

Iznimno od navedene odredbe čl. 31. st. 3. Zakona, za ispunjenje uvjeta mirovinskog staža za stjecanje prava iz čl. 38. i 40., čl. 47. st. 2., čl. 55. st. 1. i 2., čl. 57.-58., čl. 64. st. 1., čl. 170. st. 1. i čl. 172. Zakona, razdoblje provedeno u zaposlenju s nepunim radnim vremenom smatra se razdobljem provedenim u zaposlenju s punim radnim vremenom¹². Navedene odredbe čl. 31. st. 1.-3. Zakona primjenjuju se i kad je radno vrijeme ostvareno u zaposlenju kod dva, ili više poslodavaca.

ističemo...

Razdoblje provedeno u zaposlenju na sezonskim poslovima na kojima je ostvaren veći broj sati od punoga radnog vremena računa se u trajanju preračunanom na puno radno vrijeme.

Korisnicima invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz čl. 43. st. 3. Zakona u staž osiguranja računa se razdoblje provedeno u zaposlenju s najmanje 70 % radnog vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične stručne spreme koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima kao da su proveli na radu puno radno vrijeme. Staž osiguranja iz navedenih odredbi čl. 31. st. 1.-6. Zakona priznaje se u staž osiguranja u trajanju od najviše 12 mjeseci za pojedinu kalendarsku godinu.

Sukladno čl. 32. Zakona, u staž osiguranja računa se i razdoblje koje je osoba, odnosno osiguranik proveo:

- koristeći naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti odnosno spriječenosti za rad prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, nakon prestanka zaposlenja, ili drugog rada na osnovi kojega je bio osiguran;
- na profesionalnoj rehabilitaciji na koju je bio upućen kao invalid rada ili kao vojni invalid ili kao civilni invalid rata, kao osoba oboljela od distrofije i srodnih mišićnih i neuromišićnih bolesti, osoba oboljela od paraplegije, cerebralne i dječje paralize, multiple skleroze i srodnih bolesti, slijepa osoba, gluha osoba, gluhoslijepa osoba, osoba oboljela od reumatoidnog artritisa i drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva (ankilozantni spondilitis, psorijatični artritis, seronegativni artritis, sistemski eritemski lupus, sklerodermija i polimiozitis/dermatomiozitis), osoba kod koje postoje funkcionalni poremećaji zbog kojih se ne može samostalno kretati bez uporabe invalidskih kolica te osoba s Downovim sindromom, bez obzira na to je li prije toga bio osiguran;
- koristeći se naknadom plaće u vezi s pravom na profesionalnu rehabilitaciju.

U čl. 33. Zakona je određeno kako se u staž osiguranja računa i razdoblje koje je osoba, odnosno osiguranik proveo izvan zaposlenja na osnovi kojega je bio osiguran, i to:

- za koje je primao plaću, odnosno naknadu plaće prema posebnim propisima;
- za koje je ostvario pravo na mirovinsko osiguranje, sukladno propisima o zapošljavanju;
- obavljanja roditeljske dužnosti iz čl. 18. Zakona¹³.

ističemo...

Sukladno čl. 34. st. 1. Zakona, u staž osiguranja računa se i razdoblje u kojem su isplaćeni drugi dohoci za koje su plaćeni doprinosi prema čl. 21. Zakona¹⁴.

U staž osiguranja računa se i razdoblje za koje je utvrđena godišnja osnovica po osnovi obavljanja druge djelatnosti na koji se plaća doprinos za mirovinsko osiguranje prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja. **Također, u staž osiguranja računa se i razdoblje za koje je Ministarstvo financija, Porezna uprava rješenjem utvrdila razliku obveze doprinosa za člana uprave, izvršnog di-**

¹¹ Nar. nov., br. 152/22 i 34/25.

¹² Čl. 31. st. 8. Zakona.

¹³ Vidjeti pod 3.1.7.

¹⁴ Vidjeti pod 3.1.10.

rektora, likvidatora i upravitelja zadruge koji nije obvezno osiguran prema čl. 16. Zakona¹⁵.

Stož osiguranja utvrđuje se za svaku kalendarsku godinu tako da se osnovica prema dohocima i/ili primicima iz navedenih odredbi čl. 34. st. 1.-3. Zakona na koju su obračunani i uplaćeni doprinosi podijeli s prosječnom mjesečnom plaćom svih zaposlenih u RH u istoj godini, prema podacima Državnog zavoda za statistiku. Ako doprinosi nisu u cijelosti uplaćeni u godini u kojoj je ostvaren drugi dohodak i/ili primitak po osnovi obavljanja djelatnosti, već kasnije, staž osiguranja utvrđuje se za kalendarsku godinu u kojoj je ostvaren drugi dohodak u odnosu na prosječnu mjesečnu plaću iz te godine.

Sukladno čl. 35. Zakona, staž osiguranja ostvaren po svim osnovama osiguranja određenim Zakonom računa se najviše 12 mjeseci u jednoj kalendarskoj godini. Pri izračunu ukupnog mirovinskog staža pojedina razdoblja navršena u mjesecima i danima zbrajaju se tako da 12 mjeseci čini jednu godinu, a 30 dana čini jedan mjesec.

4.2. Pridodani staž**ističemo...**

Pod pridodanim stažom se, u smislu odredbe čl. 5. st. 1. t. 8. Zakona, podrazumijeva razdoblje koje se pridodaje stvarno ostvarenom mirovinskom stažu samo za određivanje svote invalidske i obiteljske mirovine ako osiguranik na dan nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti ili smrti nije navršio 60 godina života.

Sukladno čl. 36. Zakona, pridodani staž počinje na dan nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti odnosno na dan smrti osiguranika.

Trajanje pridodanoga staža računa se tako da se za razdoblja od dana nastanka navedenog osiguranog rizika u kojima osiguranik nije ostvario staž osiguranja pribroje razdoblja do navršene 55. godine života osiguranika u trajanju od dvije trećine, a nakon 55. do navršene 60. godine života osiguranika u trajanju od jedne polovine. U slučaju da je osiguranik bio osiguran u državi u kojoj se primjenjuju uredbe EU, ili državi s kojom je sklopljen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, pridodani se staž određuje razmjerno udjelu mirovinskog staža koji se računa sukladno Zakonu i ukupnoga mirovinskog staža obračunanog pribrajanjem staža iz odnosne države, sukladno uredbama EU, ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju s tom državom.

4.3. Dodani staž

Pod dodanim stažom se, u smislu odredbe čl. 5. st. 1. t. 9. Zakona, podrazumijeva razdoblje koje se pod određenim uvjetima pridodaje stvarno ostvarenom mirovinskom stažu roditelju za svako rođeno/posvojeno dijete za određivanje svote mirovine.

ističemo...

Sukladno čl. 37. st. 1. Zakona, roditelju–majci, ili posvojiteljici koja ostvaruje pravo na mirovinu sukladno Zakonu, ili drugim posebnim propisima u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti, u mirovinski staž za određivanje mirovine dodaje se razdoblje od 12 mjeseci za svako rođeno, ili posvojeno dijete, što je povećanje u odnosu na odredbe starog Zakona.

Roditelju–majci ili posvojiteljici kojoj se u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti mirovina određuje kao osnovna mirovina prema čl. 88. st. 2. Zakona, razdoblje od 12 mjeseci za svako rođeno ili posvojeno dijete dodaje se na dio mirovine koji pripada za mirovinski staž ostvaren prije odnosno nakon uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja temeljem individualne kapitalizirane štednje, ovisno o tome u kojem je razdoblju navršen pretežiti staž.

Iznimno od navedenih odredbi čl. 37. st. 1.-2. Zakona, u slučaju da je umjesto roditelja–majke ili posvojiteljice dodatni roditelj dopust, odnosno roditeljski dopust ili srodno pravo prema propisima o roditeljnim i roditeljskim potporama koristio otac ili posvojitelj, pri ostvarivanju prava na mirovinu sukladno Zakonu ili drugim posebnim propisima u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti, dodani staž u trajanju od 12 mjeseci iz navedenih odredbi čl. 37. st. 1.-2. Zakona dodat će se u mirovinski staž za određivanje mirovine roditelju – ocu ako je koristio pretežni dio dodatnog roditeljnog, odnosno roditeljskog dopusta, ili drugog srodnog prava. Pravo na dodani staž iz navedenih odredbi čl. 37. st. 1.-3. Zakona roditelj ne ostvaruje ako mu je oduzeta roditeljska skrb.

ističemo...

Novinu predstavlja zakonska odredba prema kojoj se tradicionalnom i srodničkom udomitelju koji obavlja udomiteljstvo duže od deset godina, prilikom ostvarivanja prava na mirovinu sukladno Zakonu ili posebnom propisu, u mirovinski staž za određivanje mirovine dodaje razdoblje od 12 mjeseci.

Zakonom je, nadalje određeno kako se tradicionalnom i srodničkom udomitelju koji ispunjava navedeni uvjet i ostvaruje pravo na osnovnu mirovinu prema čl. 88. st. 2. Zakona, razdoblje od 12 mjeseci dodaje se na dio mirovine koji pripada za mirovinski staž ostvaren prije odnosno nakon uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja temeljem individualne kapitalizirane štednje, ovisno o tome u kojem je razdoblju navršen pretežiti staž. Navedene odredbe čl. 37. Zakona odgovarajuće se primjenjuju i na člana obitelji osiguranika koji nakon stupanja Zakona na snagu iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti ostvari obiteljsku mirovinu nakon smrti osiguranika.

5. Prava iz mirovinskog osiguranja

Prava iz mirovinskog osiguranja možemo podijeliti na:

- pravo na starosnu mirovinu;
- prava na osnovi smanjenja ili gubitka radne sposobnosti;
- prava članova obitelji;

Prava na osnovi smanjenja ili gubitka radne sposobnosti obuhvaćaju:

¹⁵ Vidjeti pod 3.1.5.

- pravo na profesionalnu rehabilitaciju;
- pravo na invalidsku mirovinu;
- pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja.

Prava članova obitelji obuhvaćaju:

- pravo na obiteljsku mirovinu;
- pravo na dio obiteljske mirovine.

U okviru dijela Zakona kojima se uređuju prava iz mirovinskog osiguranja svrstana su i odredbe o:

- određivanju mirovine;
- korištenju i isplati mirovine;

koje analiziramo u posebnim točkama.

U ovom dijelu članka detaljnije analiziramo zakonske odredbe o pravu na starosnu mirovinu, uključujući i pravo na prijevremenu starosnu mirovinu, pravo na invalidsku mirovinu, obiteljsku mirovinu i dio obiteljske mirovine.

5.1. Starosna mirovina

ističemo...

Sukladno čl. 38. Zakona, pravo na starosnu mirovinu ima osiguranik kada navršši 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

Uvjeti za stjecanje prava na starosnu mirovinu ostali su u novom Zakonu praktično neizmijenjeni.

5.1.1. Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika

ističemo...

Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ima osiguranik kada navršši 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju¹⁶.

Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ne može steći osiguranik koji je navršio životnu dob iz čl. 38.¹⁷, odnosno čl. 170. Zakona, kao ni osiguranik koji je navršio životnu dob iz čl. 38., odnosno čl. 170. Zakona uz sniženje starosne granice prema čl. 171. Zakona.

5.1.2. Prijevremena starosna mirovina

ističemo...

Sukladno čl. 40. Zakona, pravo na prijevremenu starosnu mirovinu ima osiguranik kada navršši 60 godina života i 35 godina mirovinskoga staža.

Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu prema uvjetima iz navedene odredbe čl. 40. i čl. 172. Zakona ima osiguranik koji je nakon prestanka osiguranja prouzročeno stečajem, neposredno prije ispunjenja uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu iz čl. 40. Zakona proveo u neprekidnom trajanju najmanje dvije godine kao nezaposlena osoba prijavljena službi nadležnoj za zapošljavanje¹⁸. Ovo pravo

pripada osiguraniku najranije s danom ispunjenja uvjeta, a osiguranik se s tim danom odnosno najkasnije s prvim idućim danom nakon ispunjenja uvjeta mora odjaviti iz evidencije nadležne službe za zapošljavanje.

Zahtjev za prijevremenu starosnu mirovinu iz ovoga članka podnosi se od dana ispunjenja prvih uvjeta iz čl. 40., odnosno čl. 172. Zakona. Prijevremena starosna mirovina osiguraniku koji je ispunio uvjete iz navedene odredbe čl. 41. st. 1. Zakona određuje se uz primjenu polaznog faktora 1,0.

Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu iz navedene odredbe čl. 41. st. 1. Zakona ne može steći osiguranik koji je nakon ispunjenja uvjeta iz navedene zakonske odredbe ostao prijavljen službi nadležnoj za zapošljavanje. Sklapanje novoga ugovora o radu s istim poslodavcem kod kojega je radni odnos prestao zbog stečaja, a koji je naknadno sklopljen radi završetka poslova pripreme vezanih uz stečaj prema propisu kojim se uređuje stečaj, ne dovodi do gubitka uvjeta statusa neprekidne nezaposlenosti radi ostvarivanja prava po osnovi iz navedene odredbe čl. 41. st. 1. Zakona, već se zbrajaju razdoblja nezaposlenosti tog radnika od dana stečaja tog poslodavca do ispunjenja uvjeta starosne dobi iz čl. 40., odnosno čl. 172. Zakona u kojima nije radio.

5.1.3. Stjecanje prava na starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika i prijevremenu starosnu mirovinu

Sukladno čl. 42. st. 1. Zakona, pravo na starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika i prijevremenu starosnu mirovinu osiguranik može steći kada ispuni uvjete za mirovinu, a nakon prestanka osiguranja, ako Zakonom nije drukčije određeno. Pravo na mirovinu iz navedene zakonske odredbe priznaje se osiguraniku od dana navedenog u zahtjevu, ali najranije od prvog idućeg dana nakon prestanka osiguranja, ako je zahtjev podnesen u roku od šest mjeseci od prestanka osiguranja. Ako je ovaj zahtjev podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.

ističemo...

Iznimno od navedene odredbe čl. 42. st. 1. Zakona, osiguranik koji je nakon ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika i prijevremenu starosnu mirovinu prema Zakonu nastavio raditi, ali ne više s punim radnim vremenom, nego do polovice punog radnog vremena može i bez prestanka radnog odnosa steći pravo na tu mirovinu od dana s kojim je nakon ispunjenja uvjeta nastavio raditi do polovice punog radnog vremena¹⁹.

Također, iznimno od navedene odredbe čl. 42. st. 1. Zakona, osiguranik iz čl. 11. st. 3., čl. 12. t. 1. i 2. i čl. 18. st. 4. i 5. Zakona može steći pravo na starosnu mirovinu iz čl. 38. Zakona i bez prestanka obavljanja djelatnosti temeljem koje postoji obveza osiguranja, a starosna mirovina se u tom slučaju određuje se uz primjenu mirovinskog faktora 0,5. Osiguranik iz čl. 30. Zakona koji nije uplatio u cijelosti dužne doprinose za mirovinsko osiguranje za čitavo razdoblje provedeno u osiguranju može ostvariti pravo na starosnu mirovinu,

¹⁶ Čl. 39. st. 1. Zakona.

¹⁷ Vidjeti pod 5.1.

¹⁸ Čl. 41. st. 1. Zakona.

¹⁹ Čl. 42. st. 4. Zakona.

starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ili prijevremenu starosnu mirovinu ako ispunjava uvjete za stjecanje prava na mirovinu na temelju staža osiguranja za koji je uplaćen doprinos, a ostvarivanjem prava na mirovinu ne prestaje obveza plaćanja dospjelih doprinosa za razdoblje za koje doprinos nije uplaćen.

ističemo...

Sukladno čl. 42. st. 8. Zakona, zahtjev za starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika i prijevremenu starosnu mirovinu može se podnijeti najranije jedan mjesec prije ispunjenja uvjeta za priznanje prava.

Osiguranik može 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva obavijestiti HZMO o svojoj namjeri za podnošenje zahtjeva za priznanje prava na starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ili prijevremenu starosnu mirovinu u svrhu kompletiranja i kontrole podataka o stažu osiguranja i plaći, odnosno osnovici. Ova obavijest se ne smatra zahtjevom za priznanje prava na mirovinu.

5.2. Pravo na invalidsku mirovinu**ističemo...**

Zakonom je u čl. 55. st. 1. određeno kako pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ima osiguranik kod kojega je zbog bolesti ili ozljede izvan rada, prije navršene 65. godine života nastao potpuni gubitak radne sposobnosti iz čl. 43. st. 4. Zakona, ako mu navršeni mirovinski staž pokriva najmanje jednu trećinu radnog vijeka.

Iznimno od navedenog, pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti stječe osiguranik kod kojeg je nastao potpuni gubitak radne sposobnosti:

- prije navršene 35. godine života, ako je do dana nastanka potpunog gubitka radne sposobnosti navršio najmanje 2 godine staža osiguranja i ako je potpuni gubitak radne sposobnosti nastao za vrijeme osiguranja, ili u roku od 1 godine nakon prestanka osiguranja;
- prije navršene 30. godine života, ako je navršio najmanje 1 godinu staža osiguranja i ako je potpuni gubitak radne sposobnosti nastao za vrijeme osiguranja, ili u roku od 1 godine nakon prestanka osiguranja.

Radni vijek, u smislu navedene odredbe čl. 55. st. 1. Zakona je broj punih godina od dana kada je osiguranik navršio 20 godina života do dana nastanka smanjenja ili gubitka radne sposobnosti odnosno od navršene 23. godine života ako je završio sveučilišni odnosno stručni prijediplomski studij ili stručni kratki studij te od navršene 26. godine života ako je završio sveučilišni odnosno stručni diplomski studij ili sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij. Ovo razdoblje radnog vijeka skraćuje se za stvarno razdoblje koje je osiguranik:

- proveo na dragovoljnom vojnom osposobljavanju, ili obveznom služenju vojnog roka;
- u razdobljima u kojima je do nastanka smanjenja ili gubitka radne sposobnosti bio prijavljen kao nezaposlena osoba nadležnoj službi za zapošljavanje.

ističemo...

U slučaju kada je potpuni gubitak radne sposobnosti osiguranika nastao zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti osiguranik stječe bez obzira na dužinu mirovinskog staža.

Pravo osiguranika na invalidsku mirovinu dalje se u Zakonu detaljnije razrađuje u čl. 56.-61. te upućujemo zainteresirane da detaljnije prouče navedene zakonske odredbe.

5.3. Pravo na obiteljsku mirovinu i pravo na dio obiteljske mirovine

Sukladno čl. 64. st. 1. Zakona, članovi obitelji umrlog osiguranika iz čl. 25. i 26. Zakona imaju pravo na obiteljsku mirovinu ako je osiguranik:

- navršio najmanje pet godina staža osiguranja ili najmanje deset godina mirovinskog staža;
- ispunjavao uvjete dužine mirovinskog staža za stjecanje prava na invalidsku mirovinu;
- bio korisnik mirovine iz čl. 6. t. 1.-7. Zakona, ili;
- bio korisnik prava na profesionalnu rehabilitaciju.

ističemo...

Ako je smrt osiguranika ili osigurane osobe iz čl. 23. i 24. Zakona nastala zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, članovi obitelji imaju pravo na obiteljsku mirovinu bez obzira na dužinu mirovinskog staža osiguranika.

Pravo na obiteljsku mirovinu ne može ostvariti član obitelji koji je namjerno uzrokovao smrt osiguranika, ili korisnika mirovine i za takvo kazneno djelo je osuđen pravomoćnom presudom na kaznu zatvora²⁰. Član obitelji umrlog osiguranika, osigurane osobe ili korisnika mirovine koji se namjerno onesposobio za rad radi ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu ne može po toj osnovi steći pravo na obiteljsku mirovinu.

Ističemo kako se odredbe Zakona o stjecanju, određivanju, korištenju, ponovnom određivanju i gubitku prava na obiteljsku mirovinu odgovarajuće se primjenjuju na izvanbračnog druga, razvedenog bračnog druga s pravom na uzdržavanje, bivšeg izvanbračnog druga s pravom na uzdržavanje i na osigurane članove obitelji iz čl. 26. Zakona²¹.

5.3.1. Pravo bračnog druga na obiteljsku mirovinu

Sukladno čl. 66. st. 1. Zakona, bračni drug ima pravo na obiteljsku mirovinu ako je:

- do smrti bračnog druga navršio 50 godina života;
- mlađi od 50 godina života i ako je do smrti bračnog druga kod njega nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti ili je potpuni gubitak radne sposobnosti nastao u roku od jedne godine nakon smrti bračnog druga ili;
- nakon smrti bračnog druga ostalo jedno dijete ili više djece koja imaju pravo na obiteljsku mirovinu iza smrti roditelja, a

²⁰ Čl. 65. st. 1. Zakona.

²¹ Čl. 74. Zakona.

preživjeli bračni drug obavlja roditeljske dužnosti prema toj djeci.

ističemo...

Bračni drug koji do smrti bračnog druga nije navršio 50 godina života, ali je imao navršenih 45 godina života ima pravo na obiteljsku mirovinu kada navrší 50 godina života.

Bračni drug kod kojega tijekom trajanja prava temeljem navedene odredbe čl. 66. st. 1. t. 3. Zakona nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti zadržava pravo na obiteljsku mirovinu.

Bračni drug ima pravo na obiteljsku mirovinu sukladno navedenoj odredbi čl. 66. st. 1. t. 3. Zakona i kada je dijete umrlog bračnog druga rođeno nakon njegove smrti, i to od dana smrti. Onaj bračni drug koji je tijekom trajanja prava na obiteljsku mirovinu, stečenog prema ovoj zakonskoj odredbi navršio 50 godina života zadržava pravo na obiteljsku mirovinu trajno, a ako bračnom drugu to pravo prestane prije navršene 50. godine života, ali nakon navršene 45. godine života, može pravo ponovno ostvariti kada navrší 50 godina života. Bračni drug koji je do smrti bračnog druga, ili prestanka prava na obiteljsku mirovinu navršio 45 godina života stječe pravo na obiteljsku mirovinu i prije navršenih 50 godina života ako kod njega nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti.

ističemo...

Sukladno čl. 67. st. 1. Zakona, pravo na obiteljsku mirovinu, uz uvjete iz navedene odredbe čl. 66. Zakona, ima i razvedeni bračni drug ako mu je sudskom odlukom dosuđeno pravo na uzdržavanje.

U slučaju da pravo na obiteljsku mirovinu imaju bračni drug i razvedeni bračni drug iz navedene odredbe čl. 67. st. 1. Zakona, obiteljska se mirovina određuje u visini koja pripada za jednog člana obitelji.

5.3.2. Pravo djeteta na obiteljsku mirovinu**ističemo...**

Dijete ima pravo na obiteljsku mirovinu nakon smrti roditelja i može se tim pravom koristiti do navršene 15. godine života, a nakon te dobi u razdobljima kada nije zaposlen, ali najduže do 18. godine života²².

Dijete ima pravo na obiteljsku mirovinu i koristiti se tim pravom nakon navršene 15. godine života ako je u trenutku smrti osiguranika na redovitom školovanju ili započne takvo školovanje nakon smrti osiguranika te mu to pravo pripada do kraja redovitog školovanja, ali najduže do navršene 26. godine života.

Ako je redovito školovanje prekinuto zbog bolesti, dijete ima pravo na obiteljsku mirovinu i koristi se tim pravom za vrijeme bolesti do navršene 26. godine života, kao i nakon tih godina, ali najviše onoliko vremena koliko je zbog bolesti izgubljeno za redovito školovanje, ako je ono nastavljeno prije navršenih 26 godina života. Ostali uvjeti za ostvarivanje prava djeteta na obiteljsku mirovinu uređeni su u čl. 68. st. 4.-11. Zakona.

²² Čl. 68. st. 1. Zakona.

5.3.3. Pravo roditelja na obiteljsku mirovinu

Sukladno čl. 69. Zakona, roditelj kojega je osiguranik ili korisnik prava uzdržavao do svoje smrti ima pravo na obiteljsku mirovinu ako je:

- do smrti osiguranika ili korisnika prava navršio 60 godina života, ili;
- mlađi od 60 godina života, ali je do smrti osiguranika ili korisnika prava kod njega nastao potpuni gubitak radne sposobnosti.

5.3.4. Ostali uvjeti za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu

U čl. 70.-73. Zakona propisani su ostali uvjeti za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu člana obitelji, bračnog druga i djeteta.

5.3.5. Pravo na dio obiteljske mirovine

Sukladno čl. 75. st. 1. Zakona, bračni drug koji je korisnik starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine i ispunjava uvjete za stjecanje prava na obiteljsku mirovinu prema općem ili posebnom propisu može, iznimno od čl. 99. Zakona, koristiti i dio obiteljske mirovine. **Bračnom drugu koji ispunjava ove uvjete, dio obiteljske mirovine uz starosnu, prijevremenu starosnu ili invalidsku mirovinu može se isplaćivati pod sljedećim uvjetima²³:**

- ako je jedini korisnik obiteljske mirovine;
- ako je navršio 65 godina života i;
- ako mu ukupna svota mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja u RH ne prelazi iznos od 80 aktualnih vrijednosti mirovine.

Sukladno čl. 75. st. 3. Zakona, dio obiteljske mirovine određuje se u iznosu od 27 % od pripadajuće svote obiteljske mirovine određene za jednog člana obitelji.

U slučaju da je dio obiteljske mirovine određen na ovaj način niži od iznosa tri aktualne vrijednosti mirovine, isplaćivat će se iznos od tri aktualne vrijednosti mirovine, ali ne više od 50 % pripadajuće svote obiteljske mirovine. Ako zbrojene mirovine iz navedene odredbe čl. 75. st. 2. t. 3. i st. 3. Zakona iznose više od 80 aktualnih vrijednosti mirovine, dio obiteljske mirovine isplaćivat će se u visini razlike do 80 aktualnih vrijednosti mirovine. U slučaju da je korisniku iz navedene odredbe čl. 75. st. 1. Zakona obiteljska mirovina određena u visini najniže odnosno najviše mirovine, dio obiteljske mirovine iz navedene odredbe čl. 75. st. 3. Zakona određuje se od najniže odnosno najviše mirovine, pod uvjetima i na način propisanim u predmetnom čl. 75. Zakona.

Iznimno od navedene odredbe čl. 75. st. 2. t. 1. Zakona, kada je preostalim članovima obitelji umrlog osiguranika obiteljska mirovina priznata zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno opće nesposobnosti za rad, ili djetetu sa statusom osobe s invaliditetom temeljem čl. 68. st. 7. Zakona, korisnik iz navedene odredbe čl. 75. st. 1. Zakona može ostvariti pravo na dio obiteljske mirovine ako ispunjava uvjete propisane u odredbi čl. 75. st. 2. t. 2. i 3. Zakona i ako nema drugih članova obitelji koji pravo na obiteljsku mirovinu koriste po drugim osnovama²⁴. Na određivanje dijela obiteljske mirovine ostvarene na prema navedenoj odredbi čl. 75. st. 7. Zakona na odgovarajući način se primjenjuju odredbe čl. 75. st. 3.-6. Zakona.

²³ Čl. 75. st. 2. Zakona.

²⁴ Čl. 75. st. 7. Zakona.

ističemo...

Sukladno čl. 76. st. 1. Zakona, korisnik starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine iz čl. 75. Zakona ima pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine od prvog dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta za stjecanje toga prava. Korisniku obiteljske mirovine koji nije ostvario pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine odredit će se u skladu sa navedenom odredbom čl. 76. st. 1. Zakona nakon stjecanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta.

Iznimno od navedenih odredbi čl. 76. Zakona, korisniku starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine iz čl. 75. st. 7. Zakona dio obiteljske mirovine određuje se od prvog dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva, a preostalim članovima obitelji određuje se obiteljska mirovina primjenom mirovinskog faktora iz čl. 85. st. 1. t. 18., odnosno čl. 85. st. 2. i 3. Zakona.

Ističemo kako se navedene odredbe čl. 75. i 76. Zakona na odgovarajući se način primjenjuju na izvanbračnog druga, razvedenog bračnog druga s pravom na uzdržavanje, bivšeg izvanbračnog druga s pravom na uzdržavanje, životnog partnera, bivšeg životnog partnera s pravom na uzdržavanje, neformalnog životnog partnera i bivšeg neformalnog životnog partnera s pravom na uzdržavanje.

6. Određivanje mirovine**ističemo...**

Sukladno čl. 78. Zakona, svota mirovine ta mirovine računa se tako da se osobni bodovi pomnože s mirovinskim faktorom i aktualnom vrijednošću mirovine iz čl. 86. Zakona.

Iz navedenog proizlazi da je u novom Zakonu zadržana ista formula za izračun mirovine. U svotu mirovine određenu na ovaj način uračunava se dodatak na mirovinu određen na način i pod uvjetima određenim u Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju²⁵, što znači u visini od 27% od mirovine određene na opisani način.

Sukladno čl. 5. st. 1. t. 15. Zakona, osobne bodove čini umnožak mirovinskog staža za određivanje mirovine, prosječnog vrijednosnog boda i polaznog faktora. Vrijednosni bod je, sukladno čl. 5. st. 1. t. 16. Zakona, utvrđena godišnja vrijednost plaće ili osnovice osiguranja u odnosu na prosječnu godišnju plaću svih zaposlenih u RH. Sukladno zakonskim odredbama, pod polaznim faktorom se podrazumijeva parametar temeljem kojeg se vrednuje starosna dob osiguranika na dan stjecanja prava na mirovinu.

U čl. 79. Zakona utvrđuje se način izračuna osobnih bodova za izračun mirovine. Odredbama čl. 80.-86. Zakona utvrđuju se dodatni kriteriji za određivanje svote mirovine. Posebno upućujemo na odredbu čl. 85. Zakona koja sadrži tablicu sa mirovinskim faktorima za izračun mirovine.

6.1. Najniža mirovina

Zakonom je u čl. 87. određeno kako će se osiguraniku koji ostvaruje mirovinu samo prema odredbama Zakona, a kojem je mirovina određena sukladno čl. 78. Zakona manja od najniže mirovine, odrediti najniža mirovina.

ističemo...

Novom zakonskom odredbom je predviđeno kako se najniža mirovina određuje za svaku godinu mirovinskog staža u visini 106 % aktualne vrijednosti mirovine na dan određivanja mirovine, u odnosu na prije propisanih 103%.

Najniža mirovina korisnika invalidske mirovine, čiji je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, određuje se za 40 godina mirovinskog staža. S druge strane, najniža mirovina korisnika invalidske mirovine, čiji je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti djelomično posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, a djelomično posljedica bolesti ili ozljede izvan rada, određuje se od zbroja najnižih mirovina obračunanih u razmjernom dijelu za slučaj djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti uzrokovanog ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću, sukladno navedenoj odredbi čl. 87. st. 3. Zakona i razmjernom dijelu za slučaj bolesti ili ozljede izvan rada, sukladno navedenoj odredbi čl. 87. st. 2. Zakona. Najniža mirovina korisnika obiteljske mirovine nakon smrti osiguranika, čija je smrt posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, određuje se, prema navedenoj odredbi čl. 87. st. 2. Zakona, za 40 godina mirovinskog staža. Najniža mirovina određuje se uz primjenu polaznog faktora i mirovinskog faktora sukladno odredbama Zakona.

6.2. Osnovna mirovina

Osiguraniku obvezno osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju temeljem individualne kapitalizirane štednje, koji se svojom izjavom Središnjem registru osiguranika u postupku ostvarivanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu opredijelio za ostvarivanje prava na mirovinu iz obveznog mirovinskog osiguranja temeljem individualne kapitalizirane štednje, mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja temeljem generacijske solidarnosti određuje se kao osnovna mirovina²⁶. **Osnovna mirovina osiguranika koji je ostvario staž osiguranja do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje sastoji se od dva dijela, i to:**

- dijela mirovine koji mu pripada za mirovinski staž navršen do tog dana koji se određuje kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti te;
- dijela mirovine koji mu pripada za mirovinski staž od toga dana određenog uz primjenu faktora osnovne mirovine iz čl. 90. st. 1. Zakona.

Osiguraniku iz navedene odredbe čl. 88. st. 1. Zakona koji nije ostvario staž osiguranja do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje osnovna mirovina određuje se uz primjenu faktora osnovne mirovine iz čl. 90. st. 1. Zakona.

Članu obitelji osiguranika osiguranog u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje čija su

25 Nar. nov., br. 79/07, 114/11, 115/18 i 156/23.

26 Čl. 88. st. 1. Zakona.

sredstva s osobnog računa naslijeđena obiteljska mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti određuje se kao osnovna mirovina tako da se dio mirovine koji mu pripada za mirovinski staž ostvaren od početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje određuje uz primjenu faktora osnovne mirovine iz čl. 90. st. 1. Zakona. Ako korisnik osnovne mirovine čija su kapitalizirana sredstva s osobnog računa doznačena na račun mirovinskog osiguravajućeg društva ne potpiše ugovor o mirovini u roku od 12 mjeseci od dana kada su sredstva doznačena, mirovinsko osiguravajuće društvo prenijet će sredstva u državni proračun, a nakon prijenosa sredstva mirovina će se ponovno odrediti s danom ostvarivanja prava kao da je korisnik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

U čl. 89.-90. Zakona dalje se razrađuju posebne odredbe o osnovnoj mirovini pojedinih kategorija osoba osiguranih u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje te način izračuna osobnih bodova za osnovnu mirovinu odnosno dio osnovne mirovine.

6.3. Usklađivanje mirovina

Odmah treba istaknuti kako je u novom Zakonu izmijenjena formula usklađivanja mirovina.

ističemo...

Zakonom je određeno kako HZMO po službenoj dužnosti usklađuje mirovine od 1. siječnja i od 1. srpnja svake kalendarske godine prema novoj aktualnoj vrijednosti mirovine utvrđenoj po novoj stopi iz čl. 91. st. 2. Zakona, bez donošenja rješenja.

Prema novoj odredbi čl. 91. st. 2. Zakona, stopa usklađivanja aktualne vrijednosti mirovine koja se primjenjuje 1. siječnja i 1. srpnja svake kalendarske godine određuje se tako da se zbroji stopa promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi i stopa promjene prosječne brutoplaće svih zaposlenih u RH u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi, i to:

- ako je udio stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u zbroju stopa manji ili jednak 50 %, stopa usklađivanja mirovina određuje se tako da se zbroji 15 % stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena i 85 % stope promjene prosječne brutoplaće, ili;
- ako je udio stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u zbroju stopa veći od 50 %, stopa usklađivanja mirovina određuje se tako da se zbroji 85 % stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena i 15 % stope promjene prosječne brutoplaće.

Za izračun udjela stope promjene potrošačkih cijena u zbroju stopa iz navedene odredbe čl. 91. st. 2. Zakona uzimaju se apsolutni brojevi tih stopa. Aktualna vrijednost mirovine ne usklađuje se ako je stopa usklađivanja iz ove zakonske odredbe jednaka nuli, ili manja od nule. Aktualnu vrijednost mirovine odlukom utvrđuje Upravno vijeće HZMO-a temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku najkasnije dva mjeseca nakon isteka svakog polugodišta.

6.4. Godišnji dodatak na mirovinu

Veliku novinu u Zakonu predstavlja uvođenje trajnog godišnjeg dodatka na mirovinu kojim su obuhvaćeni svi umirovljenici i koji je uređen u čl. 92. Zakona.

ističemo...

Sukladno navedenoj zakonskoj odredbi, korisniku mirovine ostvarene prema općem, ili posebnom propisu pripada pravo na isplatu godišnjeg dodatka na mirovinu svake kalendarske godine za koju mu se isplaćivala mirovina, neovisno o visini mirovinskih primanja.

Visina godišnjeg dodatka na mirovinu određuje se kao umnožak punih godina mirovinskog staža za određivanje mirovine u hrvatskom mirovinskom osiguranju i vrijednosti godišnjeg dodatka utvrđene za jednu godinu mirovinskog staža.

Korisniku kojemu svota mirovine nije određena temeljem mirovinskoga staža za određivanje mirovine godišnji dodatak određuje se temeljem 15 godina mirovinskog staža. Odluku o vrijednosti godišnjeg dodatka za jednu godinu mirovinskoga staža donosi Vlada Republike Hrvatske najkasnije do 31. listopada svake kalendarske godine, a HZMO godišnji dodatak na mirovinu isplaćuje u prosincu, bez donošenja rješenja. Korisniku kojemu godišnji dodatak nije isplaćen u ovom roku, dodatak će se isplatiti u mjesecu nakon prve redovne isplate mirovine.

7. Korištenje i isplata mirovine

7.1. Korištenje mirovine

Sukladno čl. 94. st. 1. Zakona, mirovine i druga primanja iz mirovinskog osiguranja utvrđuju se u mjesečnoj svoti i isplaćuju unatrag. Za isplatu mirovine i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja obavezan je osobni identifikacijski broj (u daljnjem tekstu: OIB) korisnika primanja.

ističemo...

U slučaju smrti korisnika mirovine dospjela mirovina i druga primanja iz mirovinskog osiguranja pripadaju do zadnjeg dana u mjesecu u kojem je korisnik umro.

HZMO može obustaviti isplatu mirovine i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja u okolnostima koje je izazvao korisnik primanja, ako ne dostavi OIB, potvrdu o životu, obavijest o promjeni adrese, ne obnovi punomoć odnosno ne dostavi bilo koji drugi podatak ili dokument koji HZMO zatraži, a ne može pribaviti službenim putem, ili ako korisnik primanja ne obavi radnju, npr. ne odazove se na izvanredni kontrolni pregled, ili ne izvjesti HZMO o činjenicama važnim za daljnju isplatu mirovine ili drugog primanja. Rok za dostavu podatka ili isprave koju HZMO zatraži ne može biti kraći od 30 dana.

Isplata obustavljenog primanja ponovo će se uspostaviti od prvog dana idućeg mjeseca nakon dostave HZMO-u traženog podatka, isprave ili obavijesti odnosno nakon poduzimanja potrebne radnje važne za daljnju isplatu primanja. Dospjela mirovina i druga primanja iz mirovinskog osiguranja koja nisu isplaćena zbog okolnosti koje je izazvao korisnik primanja mogu se naknadno isplatiti najviše za 12

mjeseci unatrag, računajući od dana kada su HZMO-u dostavljeni traženi podaci, isprave ili obavijesti.

7.2. Isplata mirovine

Mirovine i druga primanja iz mirovinskog osiguranja isplaćuju se na račun za plaćanje u banci²⁷. Za mirovine i druga primanja iz mirovinskog osiguranja koja su ostvarena i isplaćivana do 31. prosinca 2013. putem pošte na adresu korisnika u RH osigurava se i dalje isplata putem pošte, a troškovi isplate terete sredstva državnog proračuna. Isplata mirovina i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja u inozemstvo obavlja se primjenom uredbi EU, međunarodnog ugovora o socijalnom osiguranju, ili primjenom uzajamnosti odnosno temeljem rješenja HZMO-a o odobravanju isplate u državu s kojom nije sklopljen ugovor, ili nema uzajamnosti. Radi uređivanja međusobnih odnosa u vezi s načinom, uvjetima isplate i povratom mirovina i drugih primanja HZMO zaključuje ugovor s bankama i poštom

7.3. Postupanje sa mirovinom u slučaju smrti korisnika

Mirovine i druga primanja koja su isplaćena nakon smrti korisnika primanja pripadaju državnom proračunu RH, a na zahtjev HZMO-a banka i pošta su obvezne vratiti ih. Sukladno čl. 96. st. 2. Zakona, odmah nakon saznanja činjenice smrti korisnika mirovine ili drugog primanja banka ili pošta obvezna je onemogućiti raspolaganje mirovinom i drugim primanjima. Iz sredstava uplaćenih nakon smrti korisnika mirovine ili drugog primanja ne mogu se naplaćivati potraživanja banaka i drugih vjerovnika koja imaju od tih osoba kao dužnika.

ističemo...

U slučaju da banka ili pošta ne vrati sredstva isplaćena nakon smrti korisnika zato što je njima raspolagala druga osoba, obvezna je na zahtjev HZMO-a u roku od osam dana dostaviti podatke o osobi koja je raspolagala tim sredstvima.

Banka ili pošta odgovorna je HZMO-u za nastalu štetu ako protivno ugovoru ili Zakonu isplati mirovinu ili druga primanja iz mirovinskog osiguranja.

7.4. Stjecanje prava na dvije ili više mirovina

Sukladno čl. 99. Zakona, u slučaju da osiguranik, odnosno korisnik mirovine stekne pravo na dvije ili više mirovina prema Zakonu, ili nekom drugom zakonu RH u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, može koristiti samo jednu mirovinu, prema vlastitom izboru, ako Zakonom nije drukčije određeno.

8. Rad umirovljenika prema novom Zakonu i obustava isplate mirovine

Korisniku mirovine ostvarene prema općem ili posebnom propisu koji se zaposli dulje od polovice punog radnog vremena, ili počne obavljati djelatnost temeljem koje postoji obveza na osiguranje, HZMO po službenoj dužnosti obustavlja isplatu mirovine, ako Zakonom nije drukčije određeno²⁸.

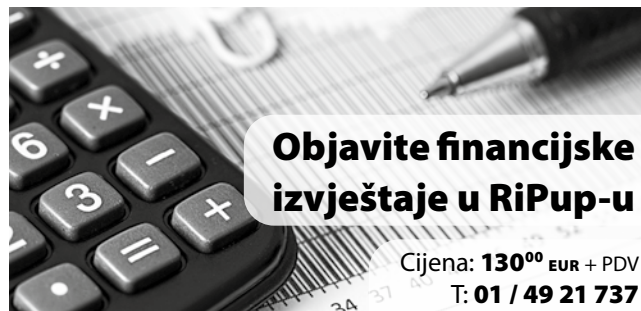
ističemo...

Korisniku invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti odnosno opće nesposobnosti za rad, kao i korisniku kojemu je ta mirovina prevedena u starosnu mirovinu prema Zakonu ako se zaposli na 3,5 sata dnevno ili dulje, ili počne obavljati djelatnost temeljem koje postoji obveza na osiguranje, HZMO po službenoj dužnosti obustavlja isplatu mirovine.

Iznimno od navedene odredbe čl. 100. st. 1. Zakona, isplata mirovine ne obustavlja se:

- korisniku starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, prijevremene starosne mirovine, obiteljske mirovine i dijela obiteljske mirovine koji se nakon navršanih 65 godina života tijekom korištenja mirovine zaposli dulje od polovice punog radnog vremena, ili počne obavljati djelatnost temeljem koje postoji obveza osiguranja;
- osiguranicima iz čl. 11. st. 3., čl. 12. t. 1. i 2. i čl. 18. st. 4. i 5. Zakona koji su ostvarili pravo na starosnu mirovinu iz čl. 38. Zakona bez prestanka osiguranja;
- korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti odnosno profesionalne nesposobnosti za rad;
- korisniku starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, prijašnjim propisima o pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja vojnih osiguranika, o službi u Oružanim snagama RH, o pravima djelatnika unutarnjih poslova, o pravima djelatnika na izvršenju sankcija izrečenih za kaznena djela, privrednih prijestupa i prekršaja ili propisu o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja ili propisu o pravima profesionalnih vatrogasaca;
- korisniku koji obavlja sezonske poslove u poljoprivredi prema odredbama ZTR-a i drugim propisima kojima je ovo pitanje uređeno na drukčiji način odnosno izričito propisano da se ne obustavlja isplata mirovine;
- korisniku koji ostvaruje drugi dohodak odnosno obavlja drugu djelatnost.

Navedene odredbe čl. 100. st. 1.-3. Zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na korisnika mirovine koji se zaposli u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe EU, ili u instituciji EU odnosno zastupnika u Europskom parlamentu za razdoblje trajanja mandata u smislu čl. 93. Zakona. Navedene zakonske osredbe također se na odgovarajući način primjenjuju i na korisnika najniže i najviše mirovine. S druge strane, navedene odredbe čl. 100. st. 2. i st. 3. t. 1.-3., 5.-6. na odgovarajući se način primjenjuju i na korisnika mirovine ostvarene prema posebnom propisu, ako je to za korisnika povoljnije.

Objavite financijske izvještaje u RiPup-u

Cijena: **130⁰⁰ EUR + PDV**
T: **01 / 49 21 737**

27 Čl. 95. st. 1. Zakona.

28 Čl. 100. st. 1. Zakona.

Primjer – Ugovor o radu na određeno vrijeme sklopljen sa umirovljenikom

ABEBA d.o.o. za poslovno savjetovanje, Rijeka, Splitska 2, OIB:22239393911 koje zastupa član uprave Ivo Ivić (u nastavku teksta: Poslodavac)

i

Ante Anić, Rijeka, Sv. Juraja 1, OIB:12332112345 (u nastavku teksta: Radnik),
dana 22. kolovoza 2025. sklapaju sljedeći

UGOVOR O RADU NA ODREĐENO VRIJEME

Članak 1.

Temeljem ovog Ugovora o radu (u nastavku teksta: Ugovor) Radnik zasniva radni odnos kod Poslodavca na određeno vrijeme u razdoblju od 1. rujna 2025. do 31. prosinca 2025. koji je zadnji dan radnog odnosa, za obavljanje suradnika za financijske poslove.

Objektivni razlog za sklapanje ovog Ugovora na određeno vrijeme je povećanje obujma posla u razdoblju iz stavka 1. za koje je sklopljen Ugovor br. 43/2025 sa trgovačkim društvom BEBEA d.o.o. Opatija, Zagrebačka 5, OIB:88888444448, za obavljanje poslova poslovnog savjetovanja u procesu financijskog restrukturiranja.

Ugovorne strane suglasno utvrđuju da je Radnik umirovljenik, diplomirani ekonomist, sa iskustvom rada kod poslodavaca koji su obavljali djelatnost poslovnog savjetovanja.

U slučaju da Radnik bez opravdanog razloga ne otpočne s radom na dan određen u stavku 1., ugovorne strane suglasno utvrđuju kako će se smatrati da ovaj Ugovor o radu nije niti sklopljen.

Članak 2.

Poslovi iz članka 1. ovog Ugovora za koje je Radnik sklopio ovaj Ugovor posebno obuhvaćaju (*navesti precizan opis poslova*):

- _____;
- _____.

Radnik će obavljati i druge poslove sukladno uputi Poslodavca, koji odgovaraju naravi i vrsti poslova za koje je zasnovan radni odnos između Poslodavca i Radnika te njegovoj stručnoj spremi.

Poslove iz stavka 1. i 2. Radnik će obavljati osobno, u Gradu Rijeci kao glavnom mjestu rada, a sukladno uputi Poslodavca i potrebi posla, privremeno i na drugim mjestima.

Članak 3.

Pod plaćom Radnika u smislu ovog Ugovora podrazumijeva se primitak radnika, kojeg poslodavac isplaćuje radniku za obavljani rad, a sastoji se od:

- osnovne plaće utvrđene po osnovi složenosti poslova radnog mjesta na koje je radnik raspoređen i normalnih uvjeta rada na tom radnom mjestu i;
- dodatka na plaću koje radnik ostvaruje sukladno kriterijima i visini ugovorenoj ovim Ugovorom.

Članak 4.

Za obavljani rad u punom radnom vremenu uz uobičajeni radni učinak, Radnik ima pravo na mjesečnu osnovnu plaću u iznosu od 3.00,00 (slovima: tritisuće) eura, koja se isplaćuje jedanput mjesečno i to najkasnije do 10. (slovima: desetog) u mjesecu za prethodni mjesec.

Članak 5.

Osnovna plaća iz članka 4. ovog Ugovora uvećava se za²⁹:

- neprekinuti radni staž kod Poslodavca, za svaku navršenu godinu rada kod Poslodavca 0,5%;
- prekovremeni rad 30%;
- noćni rad 30%;
- rad nedjeljom, na dan Uskrsa, blagdanom ili neradnim danom utvrđenim zakonom 50%;
- za rad u drugoj smjeni 10%;
- za otežane uvjete rada (uvjeti rada za koje su procjenom rizika na radu kod Poslodavca utvrđene opasnosti, štetnosti i naponi koji bi mogli izazvati štetne posljedice za sigurnost i zdravlje radnika 20%

Članak 6.

Radnik ostvaruje pravo na uskršnicu, regres, božićnicu, nagradu za radne rezultate i druge materijalne primitke temeljem radnog odnosa kod Poslodavca, koji nisu dio plaće iz članka 5. ovog Ugovora, sukladno odluci, poslovnoj politici i materijalnim mogućnostima Poslodavca.

Članak 7.

Puno radno vrijeme iz članka 1. ovog Ugovora raspodijeljeno je na 5 (slovima: pet) radnih dana, a raspored radnog vremena utvrđuje Poslodavac pisanom odlukom sukladno Zakonu.

Članak 8.

Svakoga radnog dana Radnik ima pravo na odmor (stanku) u trajanju od 30 (slovima: trideset) minuta neprekidno, koju će koristiti u skladu sa odredbama Zakona i odlukom Poslodavca, ovisno o potrebama posla.

Radnik ima pravo na dnevni odmor sukladno odredbama Zakona.

Radnik ima pravo na tjedni odmor koji koristi nedjeljom i drugim danom sukladno odredbama Zakona.

Članak 9.

Radnik ima pravo na plaćeni godišnji odmor u trajanju od 20 (slovima: dvadeset) radnih dana.

U dane godišnjeg odmora ne uračunavaju se subote i nedjelje te blagdani i neradni dani određeni zakonom.

Članak 10.

Radnik ima pravo na odsutnost s rada tijekom godine uz naknadu plaće (plaćeni dopust) do ukupno 7 (slovima: sedam) radnih dana iz razloga navedenih u Zakonu, sukladno pisanoj odluci Poslodavca.

Radnik ima pravo na neplaćeni dopust pod uvjetima propisanim Zakonom, sukladno odluci Poslodavca.

Radnik ostvaruje pravo na odsutnost s posla jedan dan u kalendarskoj godini, sukladno odredbama Zakona.

Članak 11.

Poslodavac i Radnik mogu redovito i izvanredno otkazati ovaj Ugovor.

Članak 12.

Poslodavac se obvezuje na svoj trošak omogućiti Radniku stručno usavršavanje i obrazovanje za poslove za koje je sklopio ugovor o radu, sukladno potrebama radnog mjesta i objektivnim mogućnostima Poslodavca.

²⁹ Za ovaj primjer korišteni su postoci uvećanja plaće iz Kolektivnog ugovora za graditeljstvo.

Članak 13.

Prilikom sklapanja ovog Ugovora Radnik je upoznat sa organizacijom rada kod Poslodavca i pravilima zaštite na radu.

Članak 14.

Sve eventualne sporove nastale u vezi primjene ovog Ugovora, ugovorne strane nastojati će riješiti mirnim putem, a u suprotnom ugovaraju nadležnost stvarno nadležnog suda u Rijeci.

Članak 15.

Ovaj Ugovor sastavljen je u 4 (slovima: četiri) istovjetna primjerka od kojih svaka ugovorna strana zadržava po 2 (slovima: dva) istovjetna primjerka.

Za Poslodavca:

Član uprave

Ivo Ivić

Radnik:

Ante Antić

9. Ponovno određivanje mirovine**9.1. Korisnik prijevremene starosne mirovine**

Sukladno čl. 101. st. 1. Zakona, korisnik prijevremene starosne mirovine koji je nakon stjecanja prava na mirovinu navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja može nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje ostvariti pravo na novu prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu odnosno starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža za novu prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema Zakonu.

ističemo...

Novinu u Zakonu predstavlja odredba prema kojoj se polazni faktor za određivanje nove mirovine povećava za isti postotak prema kojem je prijevremena starosna mirovina bila smanjena po mjesecu za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata ranije ostvarene mirovine zbog zaposlenja ili obavljanja djelatnosti, i tako povećani polazni faktor može iznositi najviše do 1,0, a ako za vrijeme zaposlenja ili obavljanja djelatnosti nije bila obustavljena isplata mirovine, polazni faktor određuje se u visini polaznog faktora prema kojemu je bila određena prijašnja mirovina.

Ovdje se radi o ukidanju smanjenja polaznog faktora (tzv. *penalizacije*) od prvog dana idućeg mjeseca u kojem je korisnik mirovine navršio 70 godina života. Korisnicima kojima je mirovina određena primjenom polaznog faktora manjeg od 1,0, HZMO će odrediti mirovinu bez smanjenja polaznog faktora po službenoj dužnosti, bez donošenja rješenja, počevši od 1. siječnja 2026., najkasnije do 31. ožujka 2026. Ukidanje penalizacije odnosi se i na zatečene korisnike koji će propisanu starosnu dob navršiti prije 1. siječnja 2026.

Navedeno se odnosi i na korisnike starosne³⁰ i starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika³¹ kojima je mirovina određena primjenom polaznog faktora manjeg od 1,0. Ukidanje penalizacije odgovarajuće će se primjenjivati i na korisnike mirovine ostvarene i/ili određene prema posebnom propisu³².

9.2. Korisnik starosne mirovine**ističemo...**

Korisniku starosne mirovine može se nakon prestanka zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje odrediti nova mirovina ako je navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja nakon stjecanja prava na starosnu mirovinu i ispunjava uvjete godina života i mirovinskog staža za starosnu mirovinu prema Zakonu³³.

Polazni faktor za određivanje nove mirovine korisniku kojemu je starosna mirovina bila obustavljena za vrijeme zaposlenja ili obavljanja djelatnosti određuje se tako da se polazni faktor na temelju kojega je bila određena prijašnja starosna mirovina povećava za 0,25 % za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine, a ako korisniku nije bila obustavljena isplata mirovine, polazni faktor određuje se u visini polaznog faktora na temelju kojeg je bila određena prijašnja starosna mirovina.

9.3. Korisnik starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika**ističemo...**

Sukladno čl. 101. st. 5. Zakona, korisnik starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji je nakon stjecanja prava na mirovinu navršio jednu godinu staža osiguranja može nakon prestanka zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti ostvariti pravo na novu starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika odnosno starosnu mirovinu ako ispunjava uvjete godina života za starosnu mirovinu prema Zakonu.

Polazni faktor za određivanje nove mirovine korisniku kojemu je starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika bila obustavljena za vrijeme zaposlenja ili obavljanja djelatnosti povećava se za 0,15 % za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine, a ako je korisnik starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika navršio uvjet godina života za starosnu mirovinu iz čl. 38. i 170. Zakona, polazni faktor povećava se za 0,25 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršene dobi za starosnu mirovinu za koji je bila obustavljena isplata mirovine. Ako korisniku starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika nije za vrijeme zaposlenja bila obustavljena isplata mirovine, polazni faktor za određivanje nove mirovine određuje se u visini polaznog faktora prema kojemu je bila određena prijašnja mirovina.

30 Vidjeti pod 9.2.

31 Vidjeti pod 9.3.

32 Vidjeti pod 9.7.

33 Čl. 101. st. 3. Zakona.

9.4. Korisnik mirovine koji je ostvario godinu staža po osnovi drugog dohotka

Zakonom je u čl. 101. st. 8. određeno kako se korisniku prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine, ili starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, koji je ostvario najmanje jednu godinu staža osiguranja po osnovi drugog dohotka za koji su u cijelosti uplaćeni doprinosi, ili jednu godinu staža osiguranja po osnovi drugog dohotka i zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti nakon stjecanja prava na mirovinu, može ostvariti pravo na novu mirovinu ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža propisani Zakonom, a polazni faktor određuje se u visini polaznog faktora temeljem kojeg je bila određena prijašnja mirovina.

9.5. Korisnik invalidske mirovine

Sukladno čl. 101. st. 9. Zakona, korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti odnosno profesionalne nesposobnosti za rad koji ostvari najmanje jednu godinu staža osiguranja po osnovi nastavka rada na drugom poslu prema preostaloj, odnosno smanjenoj radnoj sposobnosti, ili naknadnog stupanja u osiguranje i/ili ostvari staž osiguranja po osnovi drugog dohotka za koji su u cijelosti uplaćeni doprinosi, može se priznati pravo na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje toga prava prema Zakonu.

9.6. Određivanje nove mirovine

Nova mirovina iz navedenih odredbi čl. 101. st. 1., 3., 5., 8.-9. Zakona, odredit će se prema čl. 78. Zakona, prema ukupno izvršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na prijašnju mirovinu. U slučaju da je korisnik mirovine iz čl. 101. st. 8.-9. Zakona jednu godinu staža osiguranja ostvario isključivo zbrajanjem staža osiguranja djelomično ostvarenog po osnovi zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti, a djelomično po osnovi drugog dohotka, nova mirovina može se ostvariti nakon isteka kalendarske godine u kojoj su uplaćeni doprinosi po osnovi drugog dohotka odnosno najranije od 1. siječnja sljedeće godine.

9.7. Odgovarajuća primjena čl. 101. Zakona na korisnike mirovine ostvarene prema posebnom propisu

Odredbe čl. 101. Zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na korisnika mirovine ostvarene prema posebnim propisima koji je na-

kon stjecanja prava na mirovinu po osnovi novoga zaposlenja nakon umirovljenja navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja, ako ispunjava uvjete godina života i mirovinskoga staža za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema Zakonu, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

9.8. Priznavanje prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti

Sukladno čl. 102. st. 1. Zakona, korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti odnosno profesionalne nesposobnosti za rad, koji je nakon stjecanja prava na tu mirovinu stekao svojstvo osiguranika, neovisno o trajanju staža osiguranja po toj osnovi ili nije imao svojstvo osiguranika nakon stjecanja prava na tu mirovinu, može se priznati pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje te mirovine iz čl. 55. Zakona³⁴. Nova mirovina odredit će se temeljem ukupnog mirovinskog staža i ostvarenih vrijednosnih bodova do dana stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti. Korisniku invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno opće nesposobnosti za rad ne može se ponovno odrediti invalidska mirovina na temelju staža osiguranja po osnovi zaposlenja ili naknadnog stupanja u osiguranje izvršenog nakon umirovljenja.

10. Zaključak

Novi Zakon donosi nekoliko bitnih novina u sustav mirovinskog osiguranja na koje želimo podsjetiti. Kako bi se osiguralo daljnje smanjivanje razlike u visini mirovina žena i muškaraca, Zakonom je osigurano povećanje dodanog staža za svako rođeno/posvojeno dijete sa šest na 12 mjeseci. Zakonom je, u cilju omogućavanja rada obrtnicima i osobama koje obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost, osigurano korištenje pola iznosa mirovine kada navršše 65 godina života bez prestanka obavljanja obrta, odnosno profesionalne djelatnosti.

Osim toga, korisnicima starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika i obiteljske mirovine s izvršenih 65 godina života, Zakonom je omogućen rad u trajanju dulje od polovice punog radnog vremena uz isplatu mirovine u iznosu od 50 %. Ova zakonska odredba primjenjuje se od 1. siječnja 2026. Treba reći kako je ova zakonska novina izazvala je određene prijepore u dijelu stručne javnosti koja smatra kako je mirovina stečeno pravo koje se ne može umanjivati te s time u vezi najavljuje pokretanje postupka provjere njene ustavnosti.

Objavite svoje financijske izvještaje u RiPup-u

Cijena: 130⁰⁰ EUR + PDV

T: 01 / 49 21 737

³⁴ Vidjeti pod 5.2.

Ne zaboravite:

- Povećan je dodani mirovinski staž za svako rođeno/posvojeno dijete na 12 mjeseci.
- Zakonom se uvodi godišnji dodatak na mirovinu koji se isplaćuje svim umirovljenicima koji mirovinu ostvare u tekućoj godini za koju se isplaćuje godišnji dodatak.
- Od 1. siječnja 2026., korisniku starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, prijevremene starosne mirovine, obiteljske mirovine i dijela obiteljske mirovine koji se nakon navršanih 65 godina života tijekom korištenja mirovine zaposli dulje od polovice punog radnog vremena, ili počne obavljati djelatnost temeljem koje postoji obveza osiguranja, mirovina se ne obustavlja.
- Od 1. siječnja 2026. korisnici prava na starosnu mirovinu s navršanih 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža bez prestanka osiguranja, obrtnici, osobe koja obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost, osiguranici u statusu roditelja njegovatelja i njegovatelja prema propisima o socijalnoj skrbi, udomitelji te osobe koja pružaju njegu i pomoć hrvatskim ratnim vojnim invalidima, mogu nastaviti obavljati djelatnost i istovremeno koristiti pravo na starosnu mirovinu.
- Od 1. siječnja 2026. korisnici starosne mirovine stečene prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika, ovlaštenih službenih osoba, profesionalnih vatrogasaca, zaposlenika na poslovima razminiranja imaju pravo na isplatu mirovine u iznosu od 50% i za vrijeme rada duljeg od polovice punog radnog vremena;
- Od 1. siječnja 2026., korisnici invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, opće nesposobnosti za rad, invalidske mirovine prevedene u starosnu mirovinu te obiteljske mirovine koji su to pravo ostvarili temeljem potpunog gubitka radne sposobnosti odnosno opće nesposobnosti za rad, kao i korisnici mirovine ostvarene prema posebnom propisu, ako je to za njih povoljnije, mogu raditi do 3,5 dnevno i istovremeno primati mirovinu.

Literatura:

- 1) Zakona o mirovinskom osiguranju (Nar. nov., br. 96/25);
- 2) Zakon o nasljeđivanju (Nar. nov., br. 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19);
- 3) Ovršni zakon (Nar. nov., br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22 i 6/24);
- 4) Zakon o radu (Nar. nov., br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23);
- 5) Zakon o tržištu rada (Nar. nov., br. 118/18, 32/20, 18/22, 156/23 i 152/24);
- 6) Zakon o obrtu (Nar. nov., br. 143/13, 127/19 i 41/20);
- 7) Zakon o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23 i 152/24);
- 8) Zakon o doprinosima (Nar. nov., br. 84/08, 152/08, 94/09, 18,11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23, 114/23 i 152/24);
- 9) Zakon o rodiljnim i roditeljskim potporama (Nar. nov., br. 152/22 i 34/25);
- 10) Zakon o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Nar. nov., br. 79/07, 114/11, 115/18 i 156/23).

BESPLATNO ZA PRETPLATNIKE

SVAKODNEVNO KORIŠTENJE STRUČNE
TELEFONSKE KONZULTANTSKE SLUŽBE!

Ponedjeljkom i četvrtkom
od 11.00 do 15.30 sati,
utorkom, srijedom i petkom
od 8.30 do 13.00 sati.

www.racunovodstvo-porezi.hr

Zahvaljujemo na vašem povjerenju!

Pretplatite se na časopis RAČUNOVODSTVO i POREZI u praksi